

Varbergs besökscentrum

NYBYGGNATION

Cecilia Skog Examensarbete Chalmers arkitektur 2011

CHALMERS

Ett examensarbete av Cecilia Skog
Examinator och handledare: Inger Lise Syversen
Chalmers Arkitektur 2011

ABSTRACT

Varberg is bursting with energy and enterprise which has resulted in a city that attracts more and more residents, workers and visitors. The city is constantly growing and tourism is a major contributing factor. Varberg has a long tradition and experience in tourism, with many sights, attractions and entertainment, where the fortress and a developed spa culture are keystones for a vibrant and burgeoning tourism and business life.

The building that today houses the Visitor Centre and Varbergs Tourist and Business associations, Marknad Varberg, reflects neither the current vigor or developments that have occurred over the years. The premises are unsuitable for the needs of its business.

The need for a clear and functional building for the purpose, from both staff and tourist points of view, is the aim for this thesis and has its starting point in a dialogue with developers, municipalities and other interested parties, and is from there based on their own thoughts and suggestions. The different conditions will be explored through analysis based on, among other things, a substrate from the municipality, and collection of facts, visits in the city, sketches and photos, sketch models and documentation of the business through pictures and maps.

The goal is to use this analysis to come up with a design proposal for a new building that meet the needs of the business. The goal is to further contribute to an attractive, active and welcoming city

for both the inhabitants of Varberg and its visitors.

The final result of my thesis is a design proposal for a new building on a given site that tries to answer to the premises of the site, the visitor activity and the needs of Marknad Varberg. This project is meant to be an inspiration and provide a basis for new thoughts and ideas into the discussion between the municipality and clients concerning the site's suitability.

Innehåll

Introduktion.....	1	Projektutveckling	38
Bakgrund.....	2	Placering.....	39
Syfte.....	2	Utformning.....	39
Mål.....	3	Funktioner.....	40
avgränsning.....	3	Exteriör inspiration.....	42
Metod.....	3	Val av material.....	43
		Skisser.....	45
		Gestaltning.....	45
Förstudier.....	4	Varbergs Besökscentrum.....	48
Varbergs historia som turistort.....	6	Situationplan.....	50
Varberg idag, turism- och näringsliv.....	8	Plan 1.....	51
Marknad Varberg.....	9	Plan 2	52
Nulägesbeskrivning.....	11	Fasad söder.....	53
Målformulering.....	13	Fasad norr.....	54
Husets innehåll.....	13	Fasad öst	55
Tomten	14	Fasad väst.....	56
Utvecklingsplaner för hamnområdet.....	15	Sektion A.....	57
Vyer över tomten.....	17	Sektion B.....	58
Grönområden.....	19	Vy från norr.....	59
Stråk.....	19	Vy från sydöst.....	60
Siktlinjer.....	20	Vy från sydväst.....	61
Aktivitetspunkter.....	20	Interiör reception	62
Funktioner i staden.....	24	Vy från sydväst.....	63
Shoppingkärna.....	22	Vy från sydöst.....	64
Restaurangstråket.....	22	Sektion genom stadskärnan.....	65
Sevärdheter i Varbergs kommun.....	23	Framtidsvision Varberg	67
Kommunikationer.....	25		
Bebyggelsekaraktär.....	27		
Stadsvyer.....	29		
Stadsrumsanalys.....	31		
Sektion genom stadskärnan.....	33		
SWOT - analys av tomten.....	35		
		Referenser.....	70
		Bilagor.....	71
		Tack till.....	73
		Reflektion.....	74

Introduktion

BAKGRUND

Detta projekt uppstod i samarbete med en privat beställare i syfte att rita ett förslag till en ny byggnad för Varbergs turist- och näringslivsförening, Marknad Varberg.

Varberg sprudlar av energi och företagsamhet vilket resulterat i en stad som lockat till sig allt fler invånare, företagare och besökare. Staden växer stadigt och turismen är en starkt bidragande faktor. Varberg har en lång tradition och erfarenhet av turism med många sevärdheter, attraktioner och nöjen, där fästningen och en utvecklad kur-/badkultur är viktiga hörnstenar för ett levande och spirande turist- och näringsliv.

Den byggnad som idag inrymmer Turistbyrån och Marknad Varberg speglar varken rådande växtkraft eller utveckling som har skett under årens lopp. Lokalerna är dåligt anpassade för verksamhetens krav.

SYFTE

Behovet av en tydlig och funktionell byggnad för ändamålet, både ur personal- och turisthänseende, ligger till grund för detta examensarbete.

MÅL

Målet är att utifrån denna analys komma fram med ett förslag till nybyggnation som svarar mot de behov som verksamheten har, samt att därmed bidra med underlag för nya tankar och idéer till den diskussion som förts mellan kommun och beställare kring tomtens lämplighet.

Målet är att också att bidra till en attraktiv, aktiv och välkomnande stad för både varbergsbor och besökare.

AVGRÄNSNING

Projektet kommer att fokusera på en från beställaren given tomt, dess omedelbara omgivning, dess sammanhang med staden som helhet och Varbergs stadskärna i synnerhet. Vidare kommer projektet att begränsa sig till att behandla Varbergs turismnäring och inte om Varberg som stad i övrigt.

METOD

Arbetet kommer att baseras på dialog med byggherre, kommun samt övriga berörda, och därifrån utgå från egna tankar och förslag. De olika förutsättningarna kommer att undersökas genom analyser grundade på bl. a underlag från kommun samt insamlande av fakta, besök i staden, skisser och foton, skissmodeller och dokumentation av verksamheten genom bilder och kartor.

Förstudier

KARTA

Varbergs innerstad och stadskärna.

Fakta Varberg

Landskap: Halland
Län: Hallands län
Kommun: Varbergs kommun
Area: 1 335,45 hektar

Folkmängd: 27 602
(2010-12-31)[1]
Befolkningstäthet: 20,67 inv./
hektar

Grundad: Medeltiden

Badflickor 1929.

Sommargäster utanför Kallbadhuset vid förra sekelskiftet.

VARBERGS HISTORIA SOM TURISTORT

Varberg är en turist- och handelsstad med hamn och färjeförbindelse till Grenå i Danmark. År 1811 började Varberg etablera sig som kurort och är en av Europas främsta kurortstäder. Då lanserades Svartekällans hälsobringande vatten i Apelviken och besökare strömmade till för att dricka brunn och umgås. Från 1800-talets mitt blev Varberg känt som havskurort och ångbåtstrafiken längs kusten från Göteborg till Malmö tog sin början. Verksamheten utvecklades ytterligare med varmbad- och kallbadhus och under 1900-talet befäste Varberg sin position som havsbadort. När den lagstadgade semestern infördes blev gemensamhetsbad på stränderna allt populärare och förbättrade kommunikationer underlättade för alla som ville ta sig till havet. Detta ökade reslusten till Varberg och stadens myndigheter insåg snart att badorten behövde rustas upp. Allteftersom stränderna fylldes med semesterfirare, växte kiosker, restauranger, campingplatser och sommarhus upp och blev en del av sommarmiljön.

Glada badgäster från tidernas begynnelse.

Under 1920-talet gjordes dessutom en del av fästningen om till museum och sedan bockstensmannen hittades 1936 har det varit den stora turistmagneten tillsammans med Karl XII:s förmodade dödsbunkar, Kulknappen.

Medeltidsveckan i Varberg erbjuder mycket att titta på och delta i.

Konsert i Societetsparken

Nattklubsliiv

Tångbad.

Kvällsdopp i skymningen.

Vindsurffingens mecka.

Shopping i Varbergs trevliga stadskärna.

Medeltidsmarknad på Varbergs fästning.

VARBERG IDAG - TURISM - OCH NÄRINGSLIV

Ett livskraftigt turist- och näringsliv utgör viktiga hörnstenar i Varberg där stadens natur och läge utgör basen för verksamheten. Varje år lockar staden till sig mängder av turister. Det gamla kallbadhuset är fortfarande lika välbesökt och tillsammans med Societetshuset hör små företag som har etablerats och vuxit sig stora i Varberg som t ex Monark och Crescentcyklar vid Monark-Crescent AB (nuvarande Cycleurope) som tidigare hade en betydande tillverkning. Även Lunar Works, bolaget bakom den framgångsrika ungdomssajten LunarStorm, har sin verksamhet i Varberg. I Varberg finns även Sveriges största skoimportörer och skogrossister med över 20 företag inom branschen, vilket gör Varberg till Sveriges skostad nummer ett.

Marknad hålls på torget varje onsdag och lördag året runt.

Stadens geografiska läge, med närhet till E6:an, har starkt bidragit till tillväxten under senare år, där invånarantalet stadigt ökar. Nöjeslivet, kurortsmiljön och vindsurfsingen är förstås andra starkt bidragande faktorer som skapar en attraktiv och levande stad.

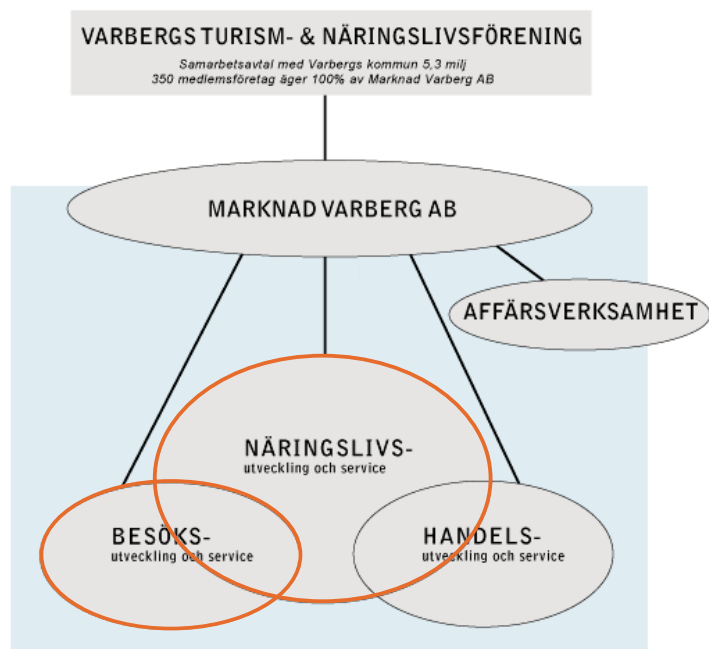
MARKNAD VARBERG

Varbergs turism- och näringslivsförening har ca 350 medlemmar. Dessa äger Marknad Varberg AB, en organisation med flera grenar, vars mål är att marknadsföra och utveckla Varberg till en attraktiv ort att besöka, bo/arbota och etablera företag i. En viktig del i näringslivskedjan är att locka besökare att semestra i Varberg och få dem att trivas.

Marknad Varberg servar näringslivet och handeln i Varberg och fungerar som ett forum för diskussion och information, samt har ett nära samarbete med Varbergs kommun, fastighetsägarförening och Svensk Handel Varberg. De jobbar dels med strategiskt med långsiktiga och kortsiktiga projekt och dels med service och information till besökare, varbergsbor, butiker och företag.

De grenar som behandlas i detta projekt är besöks- och näringslivsservice, vilka är verksamma inom samma byggnad.

Marknad Varberg är organiserat enligt följande princip:

"De grenar som behandlas i detta projekt är Besöks- och Näringslivsservice, vilka är verksamma inom samma byggnad"

Besöksservice

- Driver Turistbyrån i Varberg
- Bedriver stugförmedling
- Säljer biljetter
- Ger service i samband med konferenser
- Driver Apelvikens stugby
- Driver Fästningens vandrarhem

Näringslivsservice

- Ger service vid om- och nyetableringar av företag
- Ordnar företagsaktiviteter
- Skyltar upp industriområdena
- Samordnar information om och till företagen
- Förmedlar lediga lokaler och industritomter
- Driver Fästningens vandrarhem

Befintliga kontorslokaler vid Brunnstorget.

NULÄGESBESKRIVNING

Marknad Varbergs lokaler innehållande Varbergs besökservice samt näringslivsservice ligger idag inlemmad i stadskvarteren vid det lilla torget Brunnsparken. Byggnaden är från 1800-talet och var från början avsedd som kaptensbostad, vilket har begränsat möjligheten för Marknad Varberg att verka och växa efter de behov som verksamheten har. Denna begränsning har också försvårat skapandet av en trivsam och effektiv arbetsmiljö.

P g a byggnadens strukturella begränsningar har alla tänkbara utrymmen tagits tillvara allteftersom behoven uppkommit. Denna begränsning har tvungat fram nödlösningar som resulterat i en svåröverskådlig arbetsplats med oordnade rumsbildningar och bristande kommunikationsmöjligheter.

- För litet fikarum för att rymma samtliga anställda samtidigt.
- Tillgänglighets- och avgränsningsproblem.
- För få mötes- och konferensrum.
- Svåröverskådlig arbetsmiljö.
- Bristande kommunikationsmöjligheter.
- Utrymmesbrist.

Befintligt läge vid Brunnstorget.

I väntan på lämpligare lokaler för verksamheten har receptionen fått ett ansiktslyft i vitt.

Nuvarande byggnad vid det något skydda läget på Brunnstorget med brist på parkeringsmöjligheter. Den gamla kaptensbostaden syns i rött tegel med tillbyggnad i rödmålad träfasad innehållande turistinformation. Längst ner till höger skymtar Gallerian.

MÅLFORMULERING

- En tydlig byggnad som speglar verksamhetens betydelse för staden.
- Centralt placerad, lätt att hitta till och att parkera vid.
- Ge ett välkomnande intryck
- Staga upp promenadstråket ner mot hamnen.
- Funktionell.
- Tydlig och överskådlig rumsstruktur som samspelar med omgivningen.
- Flexibel kontorsmiljö.
- Möjlighet att hyra ut vissa delar till externa aktörer.
- God arbetsmiljö och arkitektoniska kvalitéer.
- Mötesrum för mindre och större sammakomster.
- Goda möjligheter till kommunikation och samverkan.

HUSETS INNEHÅLL

- Max 600m²
- 20 - 25 kontorsplatser.
- Rum för möten och konferenser.
- Reception med plats för broschyrställ, ev utställningsmontrar, informationssökning, sittplatser samt viss försäljning.
- WC, HWC (med dusch).
- Pausrum.
- Förrådsutrymmen.
- Teknik
- Klimatanläggning.

Tomten

Tomten var given av beställaren och utgörs av en liten parksnutt i den södra delen av en stor parkeringsyta mellan fästningen och stadskärnan. Tomten avgränsas av Sjöallén i väster, Södra Hamnvägen i söder, Östra Hamnvägen och järnvägen i öster, samt en större parkeringsyta i norr.

I sin omedelbara närhet omges tomten av bl. a. Campus Varberg, fiskebutik, hotel Fregatten, SPA och konferens, gym, Societetsparken, Engelska parken samt lite äldre bostadsbebyggelse mot söder. Tomten ligger mitt i ett mycket väl använt stråk som länkar ihop staden och hamnsidan.

På kommunen råder delade meningar om tomtens framtida användning. Staden kommer att på sikt genomgå stora förändringar i samband med att järnvägsspåret flyttas under mark och inställningen är än så länge avvaktande.

Tomten erbjuder dock ideala förutsättningar då den ligger i nära anslutning till järnvägsstationen samt Östra Hamnvägen som leder in till Varberg från E6/E20, och finner sin slutstation vid tomten. Ur turishänseende är parkeringsmöjligheter i anslutning till tomten en stor tillgång och då den ligger på en öppen, central plats och därför också lätt att hitta, utgör den ett perfekt läge att välkomna besökare in till staden.

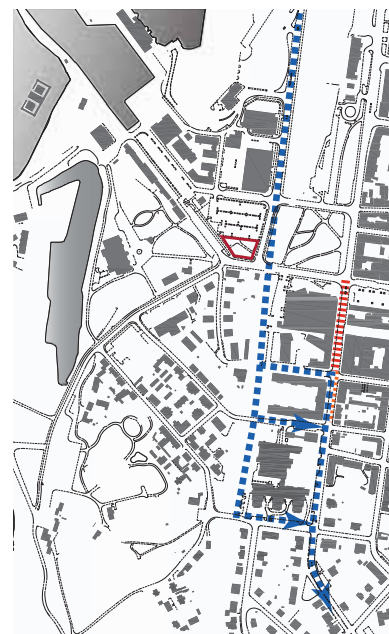
200m 400m
Skala 1:8000

UTVECKLINGSPLANER FÖR OMRÅDET

När järnvägsspåret har lagts under mark kommer stora ytor att friläggas. Hamnområdet flyttas då norrut och färjeläget får -ett nytt läge.

Det gamla järnvägsspåret lämnar plats för en förlängning av Östra Hamngatans vägsträckning mot söder och skapar därmed möjligheten att avlasta Västra Vallgatan som är ett väl använt shoppingstråk. Trafiken skulle då i stället kunna ledas vidare och återkopplas till Västra Hamngatan via Prästgatan eller Lasarettsgatan ett snäpp längre söderut. En vägdragning enligt bilden gör det möjligt att utöka parkytan runt tomten och ger även utrymme för ett antal fler parkeringsplatser.

Bilden från det vinnande förslaget i European8-tävlingen visar hur Varberg stad är tänkt att växa ner mot vattnet och ta det gamla hamnområdet i besittning. Östra Hamngatan som delar det nya området mitt itu kommer, med stor sannolikhet, även fortsättningsvis att vara den väg som leder besökarna in i staden och den öppna plats som först möter besökare.

■ Ev. ny vägdragning, alternativ.

■ Shoppingstråk blir gågata.

Det vinnande förslaget i European8-tävlingen

VYER ÖVER TOMTEN

Bilden visar varifrån de olika vyerna är tagna.

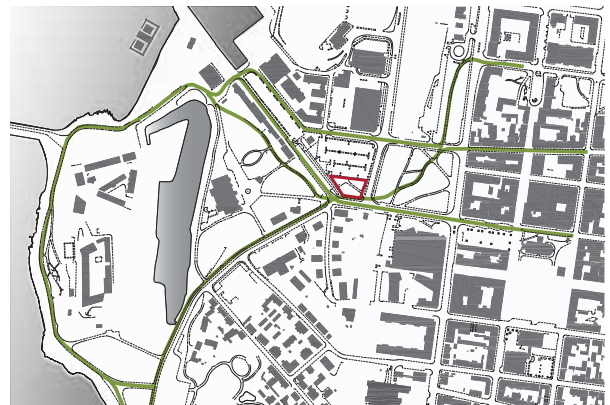

GRÖNOMRÅDEN

Tomten ligger mitt emellan två parker och bildar en grön länk däremellan.

I Societetsparken väster om tomten, finns societetshuset som inrymmer restaurang och nattklubb. I parken finns en utomhusscenen för konserter sommartid. Varje år hålls traditionellt midsommarfirande med dans kring midsommarstången. Parken anlades i slutet av 1800-talet.

Öster om tomten ligger Engelska parken som sedan några år genomgått en förnyelseprocess och gjorts mer öppen med färre antal träd och försetts med konstnärlig utsmyckning. Nya buskar har planterats och en damm anlagts. Tanken har varit att skapa en mer romantisk park.

STRÅK

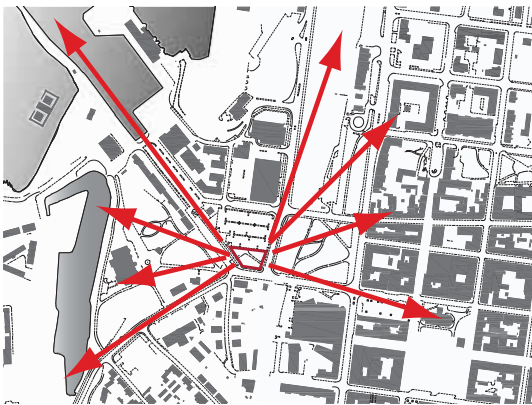
Stråken ner mot fästningen och strandpromenaden passerar både norr och söder om tomten men det populäraste är det som följer grönområdet som erbjuder fler vyer och blickpunkter.

Stråken används flitigt då de leder till de flesta av stadens mest kända attraktioner samt erbjuder stimulerande promenader och uppfriskande motionsmöjligheter för både varbergsbor och besökare.

Strandpromenaden med Fästningen som skjuter ut i horisonten.

SIKTLINJER

Tomten ligger på en öppen plats med god sikt åt alla håll. Härifrån är det lätt att orientera sig och lätt att hitta till.

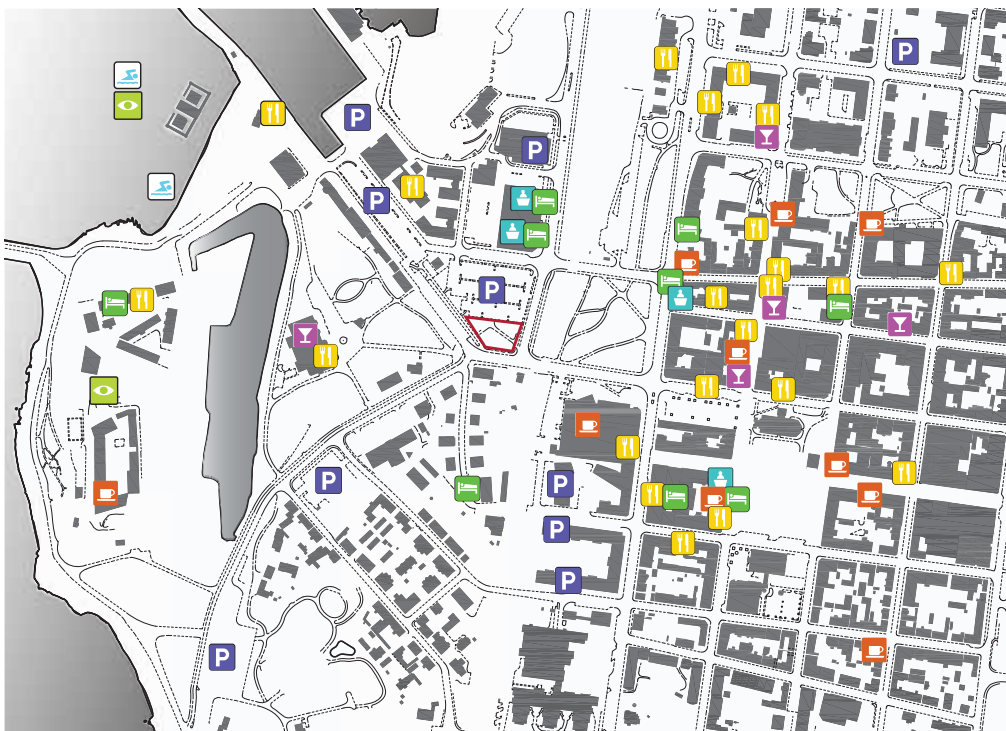
"Entré" Varberg. Vy från Norra Hamngatan med fondbolaget Simplicity i fonden.

AKTIVITETSPUNKTER

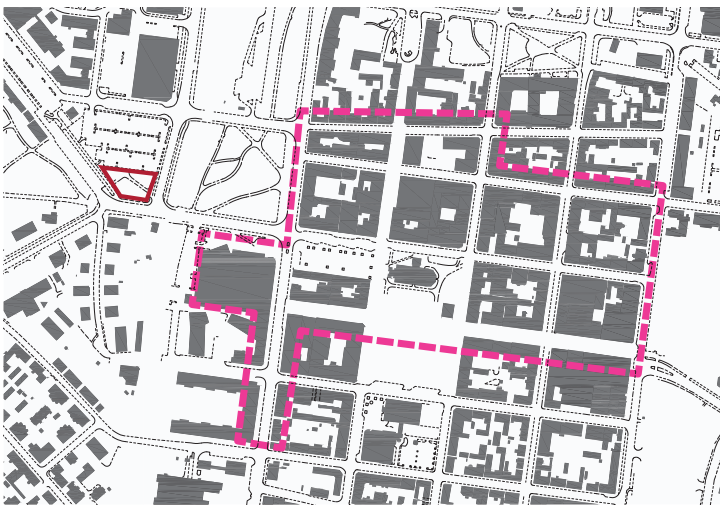
Tomten bildar ett nav mellan de spridda turistattraktionerna runt fästningen, och de mer samlade attraktionerna inne i stadskärnan. Allt inom ett gångavstånd på 5 min.

1. Färjeläge
2. Kallbadhuset
3. Badplats
4. Varbergs Fästning
5. Promenadstråk
6. Varmbadhus
7. Galleri, café, shopping, Campus Varberg
8. Shoppingkärna med caféer, restauranger, nattklubbar, torghandel, spa och hotell.
9. Societetshuset

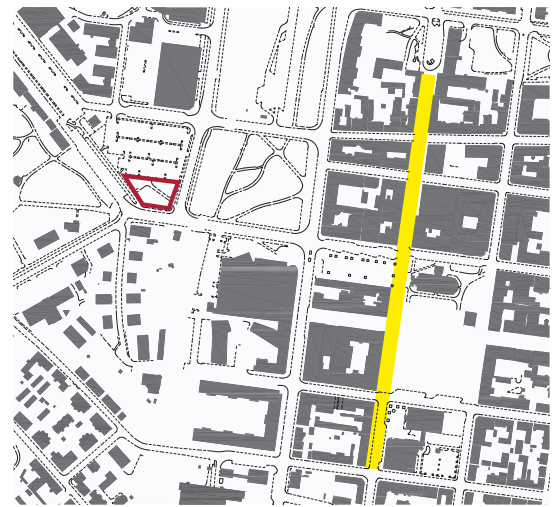
FUNKTIONER I STADEN

- Caféer
- Restauranger
- Barer/ klubbar/ dansställen
- Spa
- Bad
- Sevärdheter
- Parkering
- Hotell/ vandrarhem

SHOPPINGKÄRNA

Affärer och butiker ligger samlade inom bekvämt promenadavstånd och bidrar till den gemytliga badortsstämningen under turistsäsong. Torgmarknaden som hålls varje lördag och onsdag året runt, håller liv i staden även under vinterhalvåret.

RESTAURANGSTRÅKET PÅ KUNGSGATAN

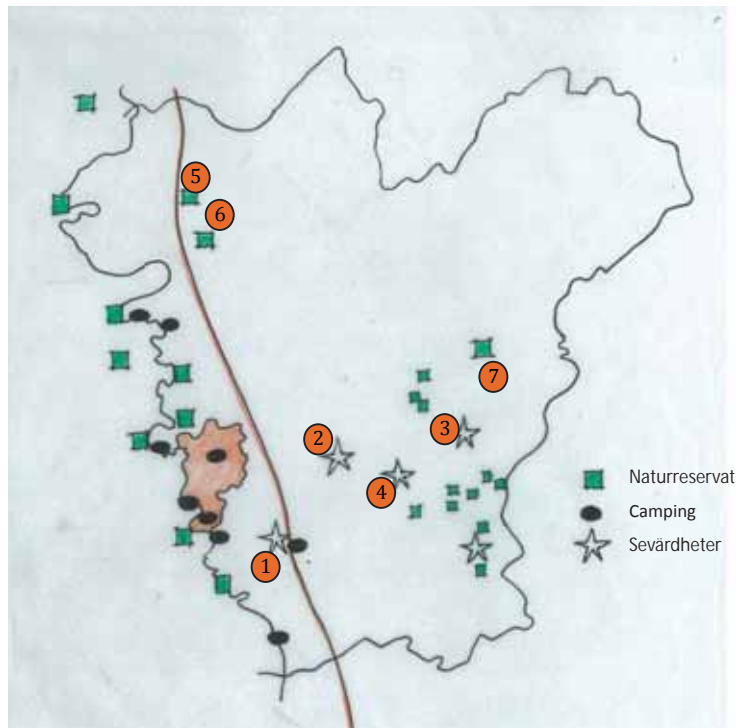
Precis som namnet antyder samsas de flesta restauranger på denna gata. Varberg har ett rikt utbud av restauranger och krogar med uteserveringar och en trevlig atmosfär. Här hittar man spännande internationell mat, husmanskost och flertalet pizzerior och snabbmatsställen att välja mellan.

SEVÄRDHETER I VARBERGS KOMMUN

Varbergs kommun har sevärdheter och attraktioner att erbjuda även utanför staden. Här finns också många fina strövområden och vackert belägna campingplatser. De flesta i anslutning till havet. Varbergs inland bjuder också på spännande historiska platser, fornlämningar och vackra naturupplevelser. Här finns möjlighet att rida och promenera i lummiga bokskogar, och möjlighet till fiske och båtutur i någon av sjöarna.

7 Åkulla bokskog

1
Fun city

2
Grimeton Radiostation

3
Bockstens mosse

4
Bexells talande stenar

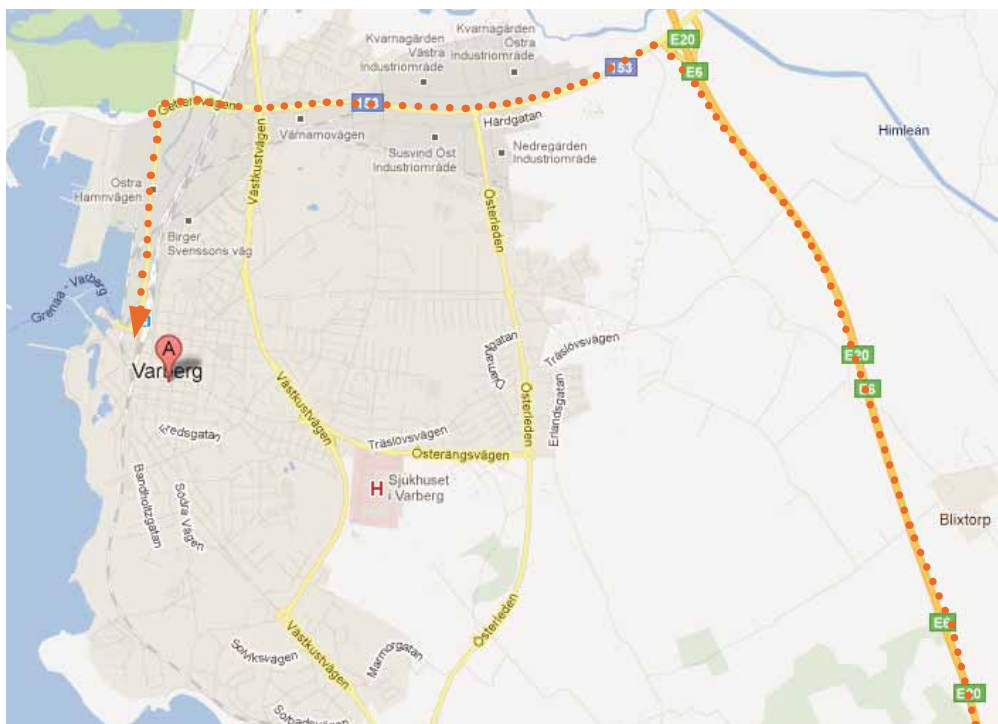

5
Borrås skåra

6
Åkrabergs ladugård

KOMMUNIKATIONER

Från led in till Varberg

På kartan till vänster ser man hur besökaren leds in till Varbergs hamnområde med alla kända attraktioner samlade. Här fångas besökarna upp, parkerar och har sedan gångavstånd till det mesta.

Tåg:
 Väst kustbanan trafikeras av både X2000 och Öresundstågen. Tillsammans med Viskadalsbanan har Varberg järnvägsförbindelse med bland annat Göteborg, Malmö och Borås.

Bil:
 Motorvägen E6 passerar strax utanför stan och avfarternas nummer är räknat från söder: 53, 54, och 55.

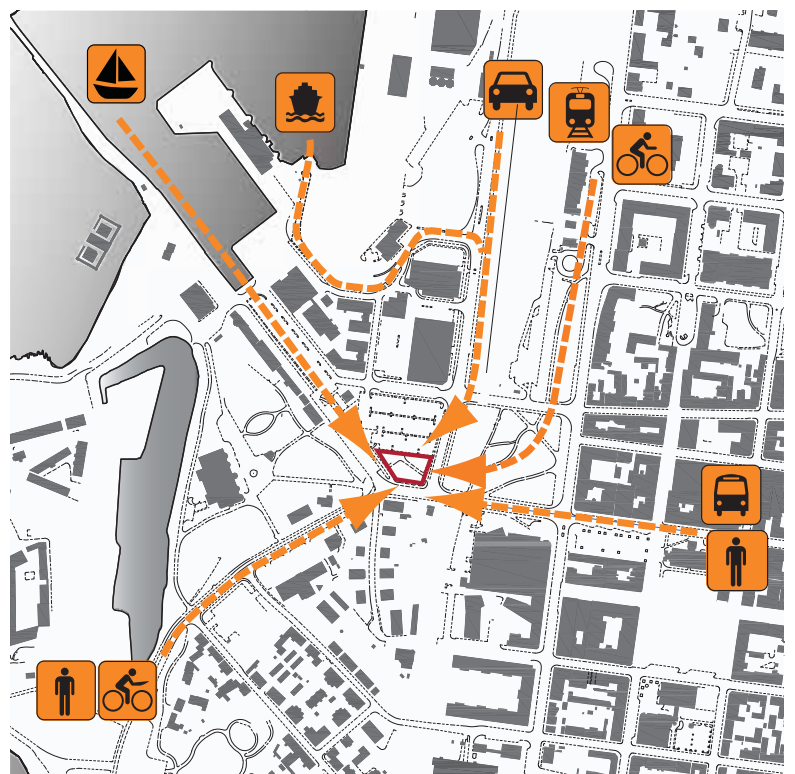
Buss:
 Tolv bussförbindelser länkar staden med den omgivande landsbygden samt Falkenberg och inne i stan har Hallandstrafiken tretton busslinjer.

Färja:
 Varberg har färjeförbindelse med Grenå i Danmark som dagligen trafikeras av Stena Line. Färjeområdet är omgärdat av en hög inhängnad och härifrån får därför passagerarna ta samma väg som bilisterna för att ta sig in till stadskärnan.

Båt:
 Längst ut vid Sjöallén ligger gästhamnen som används flitigt under sommarhalvåret.

Cykel:
 Cyklister finns det gott om i Varberg. Man ser dem överallt och det är lätt att ta sig fram.

Flyg:
 Varbergs flygplats som finns på Getterön, används mest av näringslivet och olika myndigheter men privatflyg förekommer.

 Skala 1:5000 125m 250m

Kungsgatan i september.

BEBYGGELSEKARAKTÄR

Stadens centrum delas mitt itu av järnvägsspåret. Öster om spåret är staden indelad i ett rutnätsmönster med tydlig kvartersstruktur. Man kan också se att två av gatorna är riktade i linje med fästningens murar, vilket visar på fästningen som historiskt viktigt riktmärke. Fästningen uppfördes som borg under 1200-talet och gjordes under 1600-talet om till försvarsanläggning. Det centrala gatunätet ritades upp efter stadsbranden 1666 och omfattar fem gator i nord-sydlig riktning samt nio gator i öst-västlig riktning. Byggnaderna i stadskärnan härör från flera olika perioder men består mestadels av träbyggnader där de äldsta härstammar från 1700-talet eller tidigare. Byggnaderna sträcker sig från en våning till fyra och skiftar i många dämpade färger. En del hus är bryskt renoverade och moderniserade, och har därigenom förlorat sin ursprungliga karaktär. Staden som helhet ger ändå ett livligt och välbevarat intryck. Efter järnvägens tillkomst

expanderade staden kraftigt. Gatorna förlängdes och många offentliga byggnader uppfördes i tegel som t ex stadshuset, folkbiblioteket, teatern och givetvis järnvägsstationen varifrån Eskilsgatan var tänkt att utgå ifrån som paradgata. Norra Förstaden tillkom i den norra delen och södra villastaden med sina stora villor söder om staden.

Väster om järnvägen ligger husen utslängda i sammanhängande klungor förutom Societetshuset och Kallbadhuset som tronar på egen hand. Båda träbyggnader är i morisk stil från 1886 resp 1903. Varmbadhuset som ligger på andra sidan av Societetsparken, har tillkommit senare och är utförd i tjugotalsklassisk stil från 1925.

Nere vid Sjöallén har ett kultur- och kunskapscentrum vuxit fram i hamnområdet med högskolefilialen Campus Varberg, bibliotek och galleri från 2003 med tillbyggnad 2008. Byggnaderna

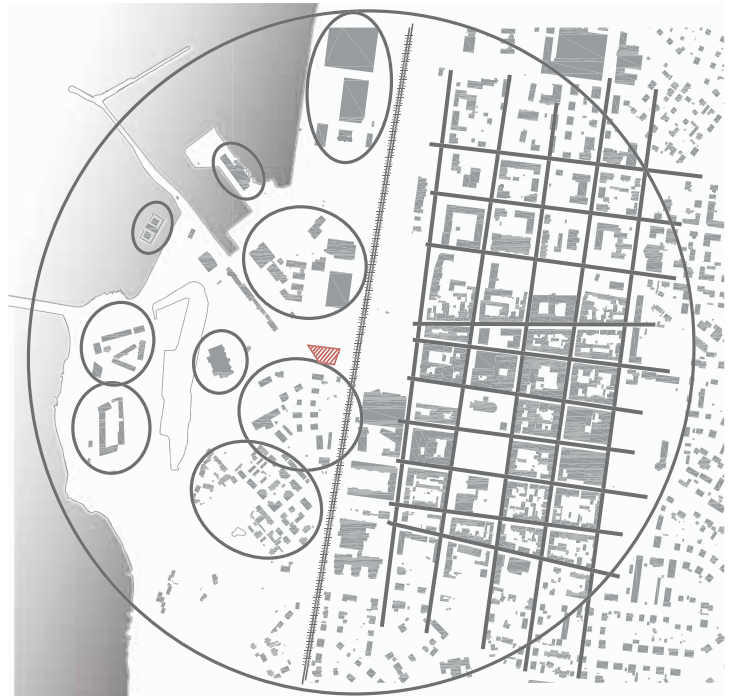

är utförda i puts och anspelar i volym och karaktär på hamnmagasinet som är uppfört i gult tegel och inrymmer bl a konsthall och café.

Caféet Hamnpaviljongen är det senaste tillskottet och är byggt sommaren 2011. Det ligger i korsningen Otto Torells Gata och Sjöallén. Denna lilla paviljong är byggd i stående träpanel och formad som en Alvar Aalto-vas.

På Platsarna (den sydligaste inringningen på kartan) låg staden Varberg mellan 1611 och 1666 och bebyggdes återigen under 1800-talet.

Staden Varberg är sammantaget en trevlig liten stad med småskalig och gemytlig stadskaraktär.

Bilden visar en tydlig gräns mellan två olika bebyggelsemönster med järnvägen som skiljelinje där den östra delen har det för städer så typiska rutnätsmönstret med tydlig kvartersstruktur. I den västra delen ligger husen utslängda i klungor i en friare form. Tomten ligger på många sätt centralt placerad tillhörande ett friare stadsbyggnadsmonster. Härifrån tar man sig lätt till fots inom cirkelns räckvidd på fem min.

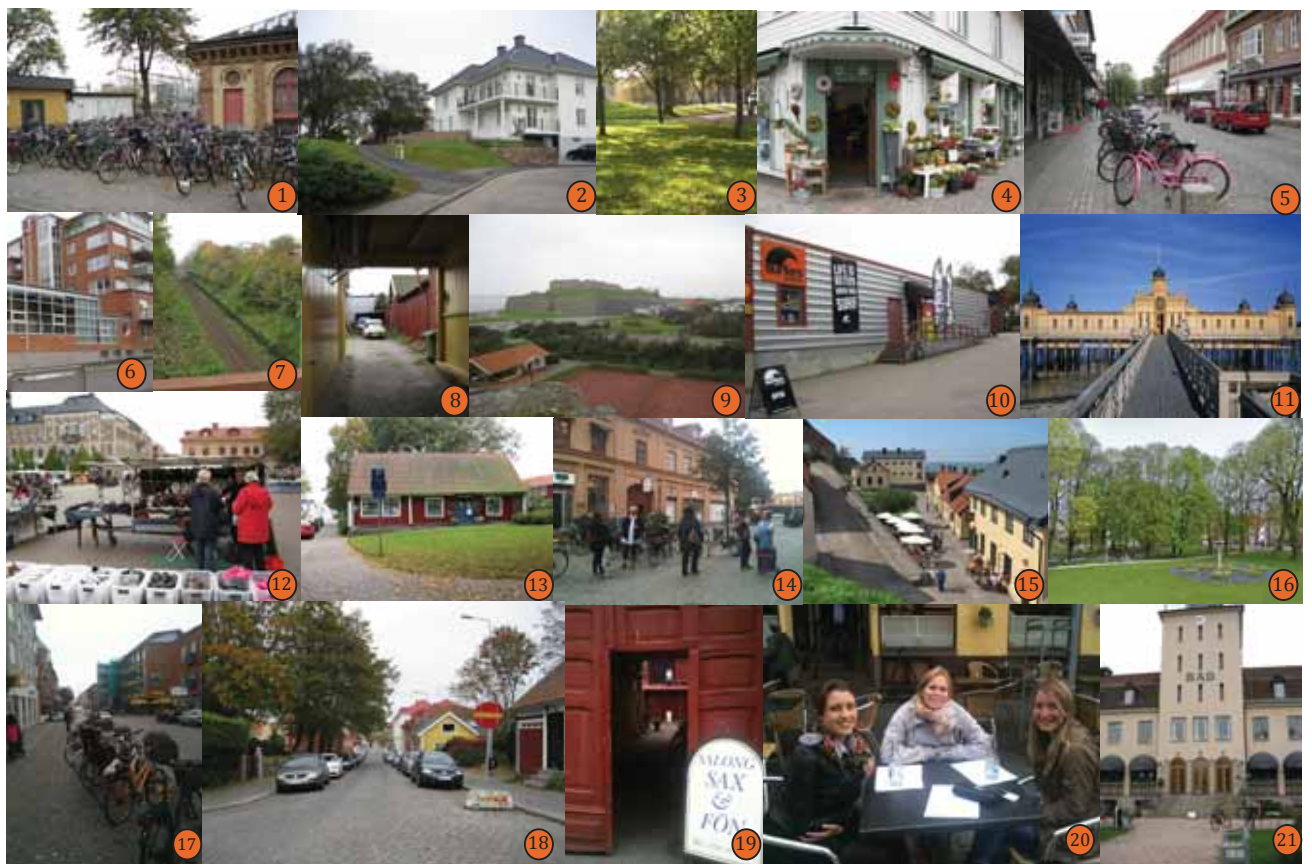
Stadsvyer

Kungsgatan i september. Vy mot väst(14).

Stora torget i början på september. Lugnet lägrar sig efter Turistsäsongens slut. Vy mot öst (14).

introduktion

förstudier

projektutveckling

varbergs besökscentrum

referenser

Stadsrumsanalys

Parkeringsytan (övre bild) mellan Otto Torells gata (nedre bild) och Södra Hamnvägen (bild i mitten).

Tomten ligger i ett stort och öppet stadsrum och bildar den sammanhängande länken mellan Engelska parken och Societetsparken. Den stora parkeringsplatsen upptar en stor del av den öppna ytans mitt och blir som bredast mot norr utefter Otto Torells gata. Där finner man också de högsta husen på tre våningar. Fasaderna här är händelsefattiga i avsaknad på omsorg i val av material och detaljutförande, och bidrar därför till fåga stimulans för fotgängaren. Här finns inga butiker, caféer eller skyltfönster som stimulerar sinnen under promenaden. Gatan är en av de bredaste med sina 17,5 m inklusive trottoarer. Skalan är förhållandevis stor och blir mer av en nödvändig transportsträcka än ett trevligt promenadstråk. Den goda överblickbarheten, den av planteringar uppmjukade parkeringsplatsen och stadsrummets inramning av grönskande parker, mildrar dock det ogästvänliga intrycket av denna sida stadsrummet.

Det rör sig en hel del trafik runt parkeringsytan, både gående, cyklister och bilister, i synnerhet under turistsäsong men eftersom det inte är några genomfartsleder känns det ganska lugnt och tryggt ur trafiksäkerhetssynpunkt. Den smalaste gatan är Östra Hamngatan med sina 10 meter. Där

rör sig trafiken snabbast men saktas ned vid mötet med Södra Hamnvägen. Det naturliga rörelsemönstret finner man alltså vid rummets yttre gränser och om man inte har något ärende till parkeringsplatsen, är det utefter och ut från dessa gränser man rör sig. Parkeringsplatsen är kärnan och mittpunkt i stadsrummet och bildar en naturlig känsla av baksida.

Den södra delen av platsen har en mindre skala på både hus, sträcka och gatubredd och upplevs därför som trevligare och mer rofylld att promenera utefter. Här finns visserligen inte heller några butiker eller caféer men sträckan är kortare och kantas av den lilla parksnutten på ena sidan och det prisbelönta Fondbolaget byggnad på den andra. På den lilla parksnutten har man placerat stora bänkar att sitta och sola sig på, titta på folk eller ha picknick på, vilket också förhöjer trivselen i denna del av stadsrummet. Denna sträcka är grönare, tätare och mer varierad. I dess västra ände bryter den dessutom av i tre nya riktlinjer och nya perspektiv öppnar sig utan att man behöver gå särskilt långt. Väl här har man kommit till stadsrummets västra avgränsning som utgörs av Societetsparken. Längs med den sträcker sig Sjöallén som i förlängningen flyter ut i ett brett

rum med parkeringsplatser i mitten. Här är det hamnen med båtarna, fästningen, caféer och gallerier som lockar besökare, men det finns potential för fler funktioner än de som nu erbjuds.

Vintertid kan det nog vara svårt att locka folk att ta sig hit men med fler urbana verksamheter, och därmed en händelserikare promenadsträcka mellan stadens centrum och hamnområdet, kan avståndet uppfattas som kortare.

I stadsrummets nordvästra hörn har nyligen tillkommit ett välbehövligt café, den sk hamnpaviljongen som bjuder besökaren att stanna upp och vila. Dess rundade form bjuder in från alla håll och skapar en knutpunkt för interaktion.

Från stadskärnan lutar marken här svagt nedåt i stadsrummet och man passerar först Engelska parken innan det stora stadsrummet breder ut sig och skapar ett avstånd mellan stadens täthet och de spridda attraktionerna kring fästningen. Den barriär som järnvägen utgör känns inte lika påtaglig som avståndet och bristen på aktiviteter på vägen hit.

Sektion C, genom stadskärnan. Se sid 33-34.

Fondbolaget Simplicity 4

Hamnpaviljongen 5

Sektion genom stadskärnan

Strandpromenaden

Vandrarhuset på fästningen

Societetshuset

Societetsparken

Tomten

Engelska parken

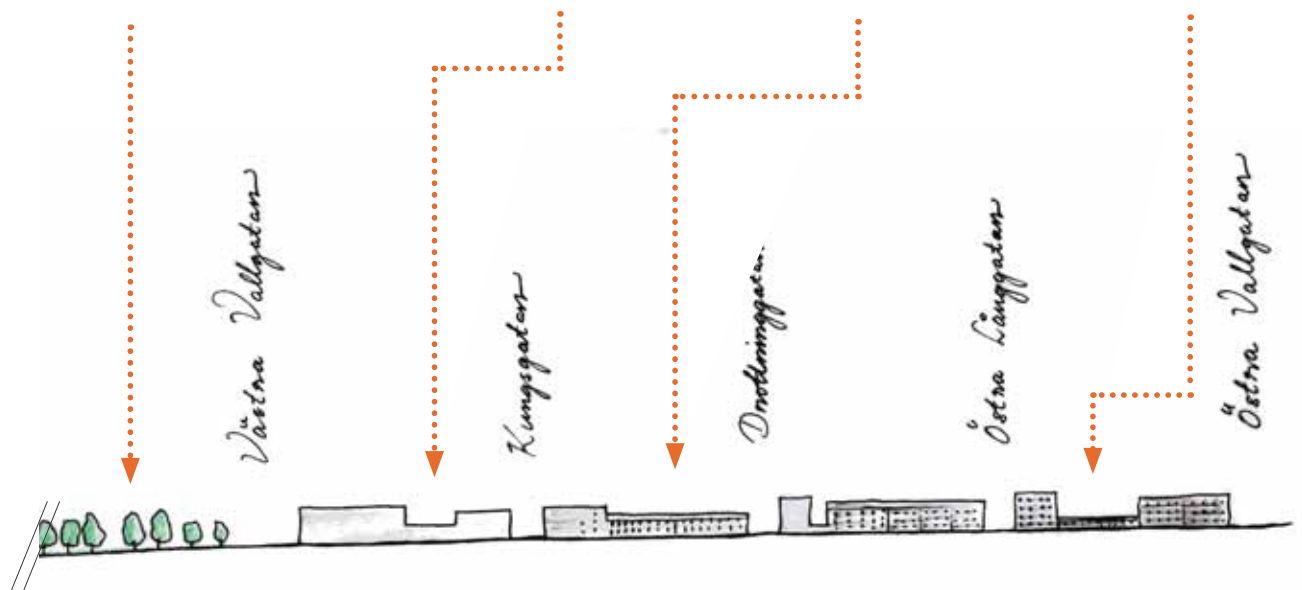
Kyrkogatan

Kyrkogatan

Kyrkogatan

Sektion C. Stads kärnan letar sig lätt sluttande ner mot havet från öster till väster, glesar ut efter Västra Vallgatan och bildar därefter, tillsammans med de båda parkerna, en förplats till den massiva fästningen som ger skydd mot havsvindarna.

SWOT-ANALYS AV TOMTEN

S

trength

Placerad i anslutning till en stor parkeringsplats.

Avlastar trafiken i stan.

Lätt att hitta till och orientera sig ut ifrån.

Bildar nod mellan stadskärna och besöksattraktioner.

Stagar upp stråket.

Tydlig entré till staden, "stadsport".

W

eaknesses

Inga.

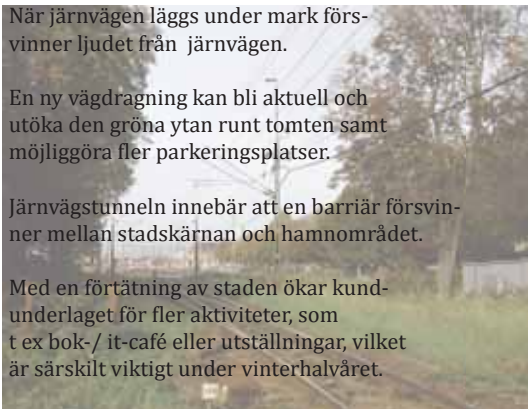
O pportunities

När järnvägen läggs under mark försvinner ljudet från järnvägen.

En ny vägdragnig kan bli aktuell och utöka den gröna ytan runt tomten samt möjliggöra fler parkeringsplatser.

Järnvägstunneln innebär att en barriär försvinner mellan stadskärnan och hamnområdet.

Med en förtätning av staden ökar kundunderlaget för fler aktiviteter, som t ex bok- / it-café eller utställningar, vilket är särskilt viktigt under vinterhalvåret.

T hreats

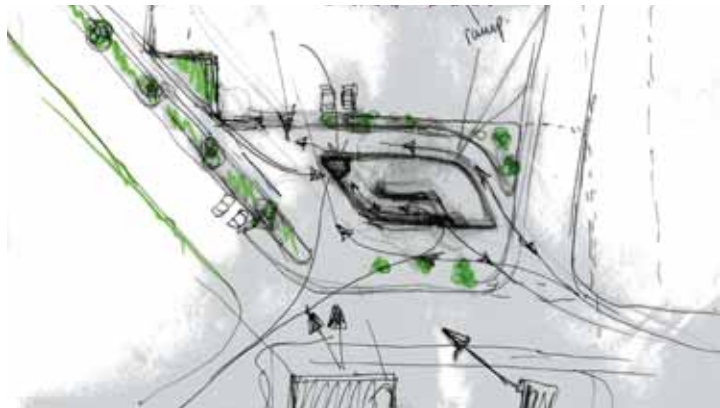
Kommunen har andra planer och ser hellre att verksamheten flyttar in i en befintlig byggnad längre in i stadskärnan.

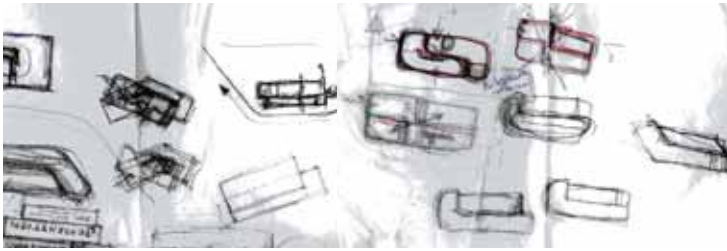

Projektutveckling

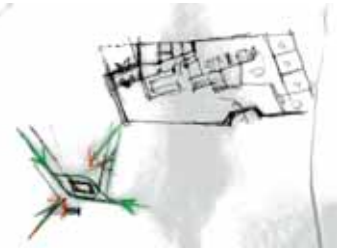

Hur skall de olika interna funktionerna utformas för att på bästa sätt interagera med varandra och svara mot omgivningen?

Vilken form är lämpligast?

Hur möter man byggnaden?

Projektutveckling

TANKAR KRING...

Tidigt stadiet i processen med en kantigare form på byggnaden.

PLACERING

Eftersom man anländer till denna tomt från flera håll krävs en byggnad som upplevs som välkomnande och lockar till en vilja att närma sig oavsett varifrån man kommer. Samtidigt bör byggnaden ha en tydlig framsida och förhålla sig till de gränser som finns. Den naturliga framsidan vänder sig mot stråket och solen i syd/ sydväst medans parkeringsplatsen förankrar och bildar baksida mot norr. Man skall ändå lätt kunna röra sig runt byggnaden utan att uppleva någon baksideskänsla. Tomtens parkkaraktär är en viktig länk mellan de omgivande parkerna och därför bör byggnaden placeras längre in på tomten för att få en trevlig förplats på solsidan och karaktären av paviljong i park. Siktlinjen mot hamnen hålls så öppen som möjligt.

UTFORMNING

Byggnadens utformning bör svara mot det naturliga flödet över och förbi tomten, och tanken var från början att foga samman en publik del som vänder sig ut mot stråket och en andra administrativa del som lämpligtvis vänds mot nord/nordost men på ett sätt som tydligt visar de olika funktionerna exteriört. Dessa delar smälter dock under processens gång samman till en sammanhållen volym och byggnadens form blir alltmer organisk för ett mjukare möte med omgivningen. Den slutgiltiga rundade rombformen möter besökaren från nordöst och sydväst med lätt svängda rundningar, och från sydöst och nordväst med avsmalnande hörn som leder besökaren in i eller förbi byggnaden som "strömlinjeformas" efter det befintliga flödet.

Flödet på platsen ger byggnaden dess form som därför får rundade, mer följsamma hörn på diagonalen.

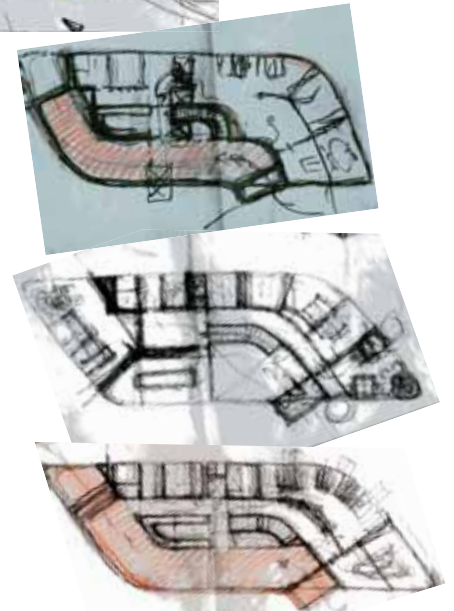
FUNKTIONER

Byggnaden fördelas på två våningar för att få en hanterbar volym med turistverksamheten på markplanet och näringslivsverksamheten på övervåningen där konferens och pausrum också läggs med utsikt mot sydväst och nordväst. Det ger också ett fint läge för uthyrning till extern verksamhet som t ex konferens under dagtid och fest eller utställning på kvällar och helger.

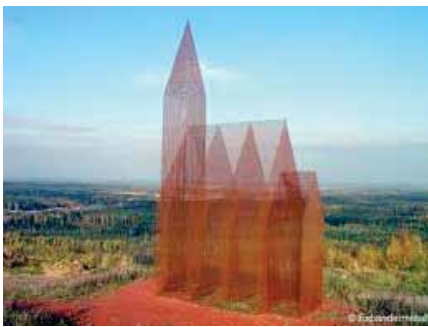
Med hjälp av olika grader av transparent glas ges ett öppet och välkomnande intryck där den publika delen får en högre insynsgrad och den administrativa delen en mer skyddad. Besökaren ska lätt kunna se och ta del av den pågående verksamheten under sin promenad förbi eller igenom byggnaden med möjlighet att slå sig ner i lugn och ro under det att man bestämmer sig för dagens aktivitet.

Med ett visst antal besöksdatorer kan besöksdelen/turistbyrån även kunna fungera som ett litet it-café med enklare servering av kaffe och bulle/chokladbit samtidigt som man har en god visuell kontakt med vad som försigår på utsidan. Denna extra funktion kan skapa ett gott mervärde under vinterhalvåret.

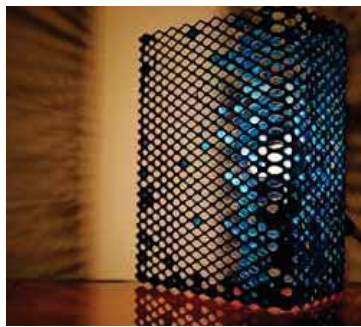
Kontorsytorna kan lätt anpassas efter behov med hjälp av flyttbara väggar, likaså konferens-utrymmena. På plan 1 finns en lång arbetsbänk med plats för sortering och förvaring av broschyrer etc.

Byggnaden antar sin slutgiltiga form och planlösning. Det röda fältet markerar besöksdelen och dess flöde genom byggnaden. Bakom placeras den administrativa verksamheten.

Konst på hög, Kumla, Absit Omen av Kent Karlsson.

The Kazu Lamp

Leonardo Glass cube

Alléskylt, Stora Väsby

De Baljurk - Kettingstraat, Holland

Nordweahaus vid Bodensjön, Österrike

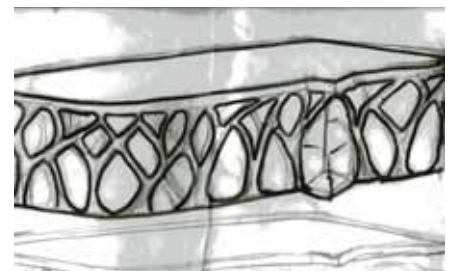
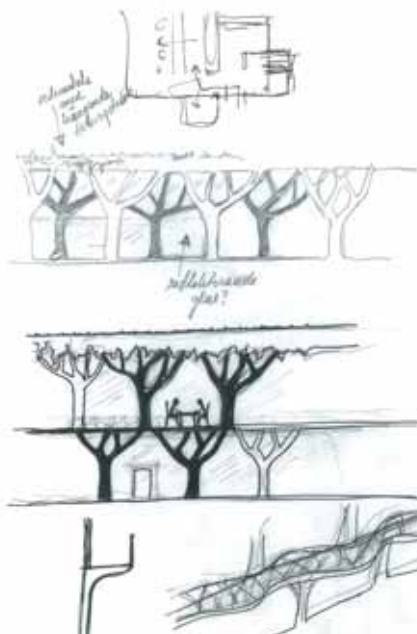
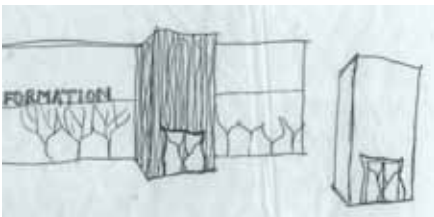

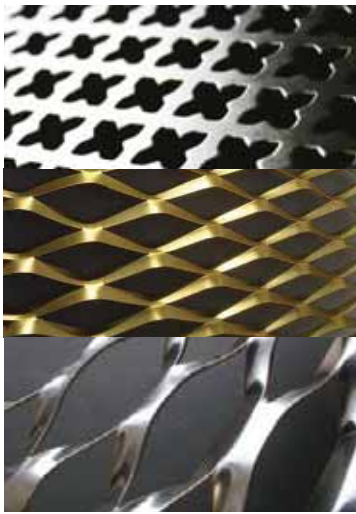
Skiss på tavlan.

"Träd står också som symbol för livskraft, kunskap, information, och nätverkande,..."

INSPIRATION EXTERIÖR

Träden är viktiga på tomten eftersom de binder ihop de två parkerna och kommunen värnar om de träd som finns där. Träd står också som symbol för livskraft, kunskap, information, och nätverkande, vilket väl sammanfattar verksamhetens hela idé, och har inspirerat till en spännande fasad med flera funktioner. Alléskylden i corténstål från Stora Väsby förde tankarna vidare till användandet av sträckmetall alternativt perforerad plåt i det utanpåliggande fasadelementet. Trädstrukturen har varit en bärande idé i projektet och utvecklats från dessa tidiga skisser till en mer stiliserad organisk utformning som samspråkar med husets form.

Exemplel på färg och utseende av sträckmetall beroende på val av metall och bearbetning samt mönsterperforerad plåt.

Perforerade aluminiumpaneler, Maison de Portugal, Paris

Variert genomskiktighet genom perforerad aluminium sett från insidan, Maison de Portugal, Paris.

Exempel på lekfullt exteriört skuggspel med perforerad metall samt hur detta kan uppfattas interiört. The Orange Cube, Quai Rambaud, Lyon, Frankrike.

VAL AV MATERIAL

Då tanken var att skapa en paviljong i park, dvs en lättare byggnad med transparent känsla, valdes tunga material som tegel och betong bort.

Tidigt kom idén att använda sträckmetall till dekorativa och karaktärs-skapande fasadelement som står som skivor mot en bakgrund av glas. Genom att använda en varmare ton av metall och grad av genomskiktighet skapas en livfull ljus- och skuggeffekt.

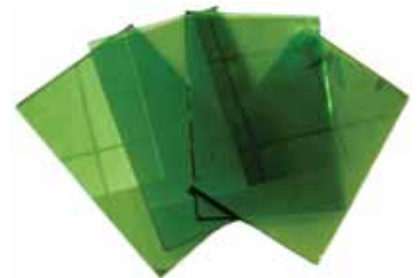
Huset får betongbjälklag och bärande stålstruktur som också sammanfogar partierna i glasfasaden.

Glaset som fasadmaterial väljs med tanke på dess estetiska uttrycksmöjligheter att leka med ljus och färg samt dess symbolvärde av upplysning och insyn kopplat till verksamheten. Glas är dessutom ett hållbart, återanvändbart, miljövänligt och långlivat material vilket svarar väl sett ur ett miljöperspektiv. Glasmötenas detaljering utformas så att köldbryggor minimeras och de dubbla glasen väljs med högt u-värde och energigenererande glas.

Sektion av detalj på infästning av glasfasad med bärande stålpelare. De dubbla glasen fylls med krypton.

Energigenererande glas som ändrar genomsiktighet beroende på solljuset. Genom att solljuset filtreras vid överexponering, reduceras energikostnaden signifikant. Genomsiktligheten kan ändras från ljus och mörk till privat, och på så sätt anpassas efter behov.

Munblåst, blyinfattat grönt glas som med sin ojämna yta kastar ett vackert och livfullt ljusspel in i rummet.

Laminata House of Glass, Amsterdam Holland

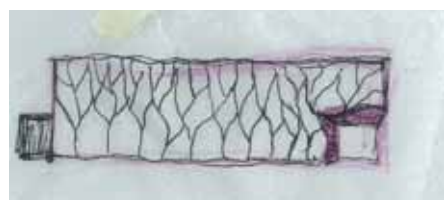

Laminata House of Glass, Amsterdam Holland

Skisser

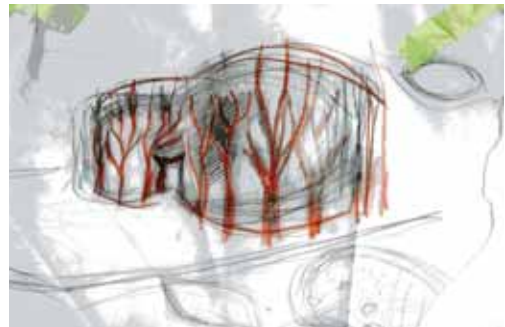
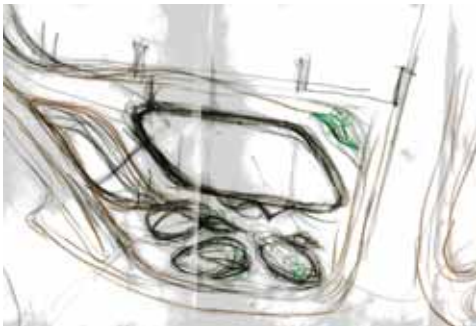
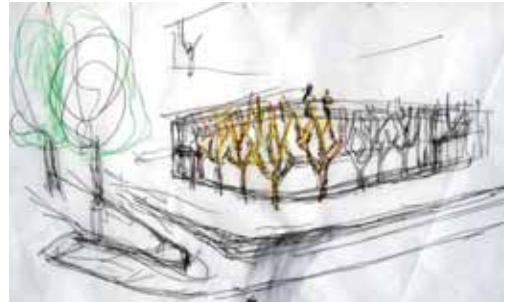

Funderingar kring
fasadutformning och
entréer.
Möten ....

GESTALTNING

Huset kommer att stå fritt och ses från alla håll . I det här fallet är det viktigt att huset påkallar uppmärksamhet och väcker nyfikenhet samt har en sammanhållande fasad runtom utan att ge en känsla av baksida. Tanken är att skapa en paviljong mellan parkerna med en egen karaktär.

Varbergs besökscentrum

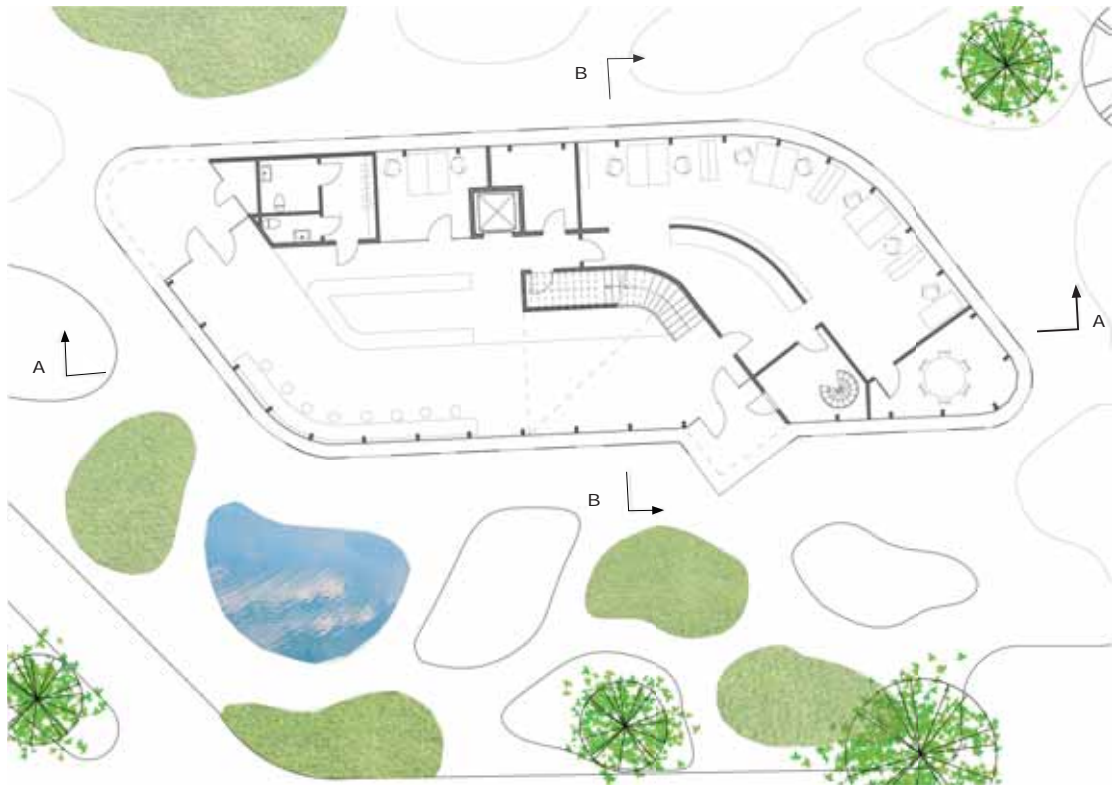

SITUATIONSPLAN

Skala 1:1000 20m 50m

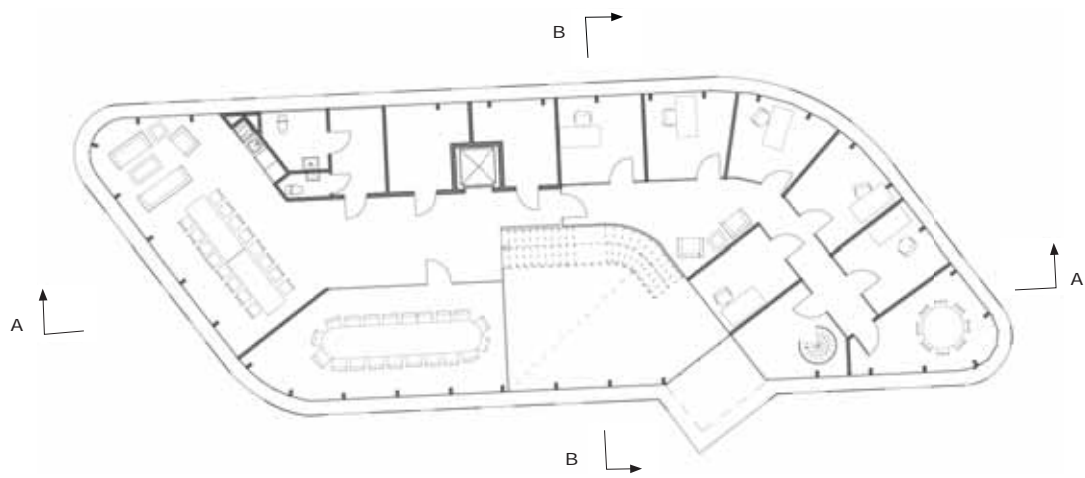
PLAN 1

Skala 1:200

PLAN 2

Källarvåning inrymmandes förråd,
teknik-och klimatanläggning.

Skala 1:400

Skala 1:200

FASAD SÖDER

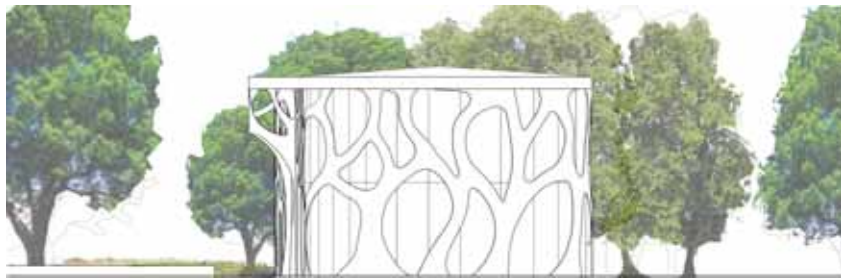
Skala 1:200

FASAD NORR

Skala 1:200

FASAD ÖST

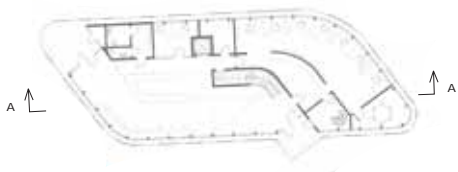
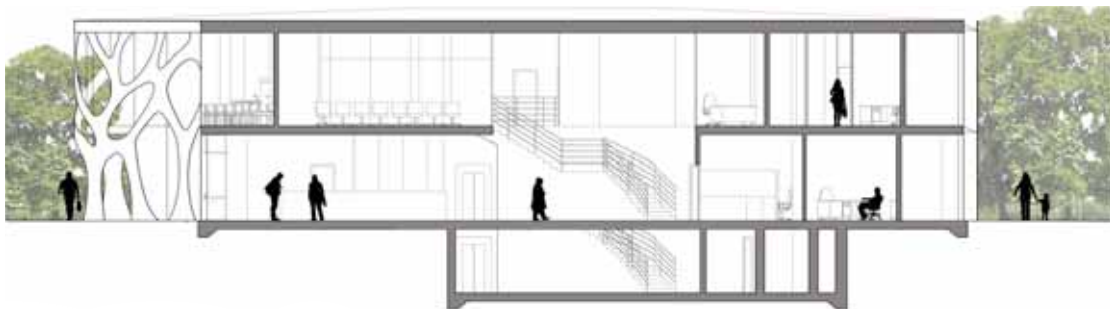
Skala 1:200

FASAD VÄST

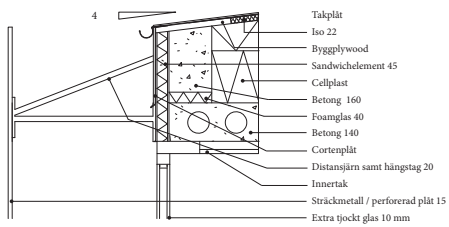
Skala 1:200

SEKTION A

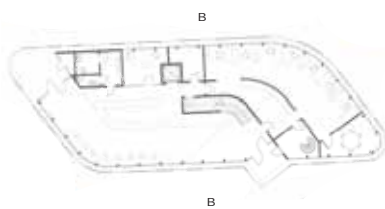

Skala 1:200

SEKTION B

D. Detalj på takfot, skala 1:10

Skala 1:200

VY FRÅN NORR

Byggnaden bildar en tydlig entré till Varbergs stadskärna.

VY FRÅN SYDÖST

Gott om sittplatser och planteringar mot den soliga sydsidan förankrar byggnaden i stadsrummet.

VY FRÅN SYDVÄST

Med organiskt utformade planteringar, dammar och sittplatser som återspeglar fasadens former, skapas en sammanhållande plats som möjliggör stor variation samt en trivsamt och trygg plats att uppehålla sig på.

INTERIÖR RECEPTION

Receptionen med datorer för egen informationssökning samt möjlighet att sitta ner i lugn och ro med en kopp kaffe. Besökare och personal har god visuell kontakt med vad som händer utanför.

VY FRÅN SYDVÄST

VY FRÅN SYDÖST

Sektion genom stadskärnan

Strandpromenaden

Vandrarhemmet på fästningen

Societetshuset

Societetsparken

Varbergs Besökscentrum

introduktion

förstudier

projektutveckling

varbergs besökscentrum

referenser

Engelska parken

Kyrkogatan

Kyrkogatan

Kyrkogatan

Sektion C. Varbergs nya besökspaviljong stagar upp och knyter ihop det stora tomma stadsrummet mellan kvarterstaden och vattnet.

Framtidsvision Varberg

NAVET VID HAVET

Varbergs kommun har formulerat en framtidsvision med målbilder inom olika områden inför år 2015. Detta designförslag understödjer följande punkter ur dessa framtida målområden:

Identitet och särart

"Byggnader och miljöer från olika tidsepoker befäster innerstadens kontinuitet, samtidigt som nya byggnader bidrar till dynamik och framåtblickande"

Näringsstruktur

"Varberg har stärkt sin position som en av Sveriges främsta turistorter och är en erkänd mötesplats för konferenser och mässor"

Tillgänglighet och framkomlighet

"Stadens entréer är tydligt markerade och ger ett trevligt intryck. Både till fots och med bil är det lätt att orientera sig i innerstaden."

Besök och handel

Staden upplevs som serviceinriktad och lättillgänglig. Alla boende, verksamma och besökande får ett personligt bemötande och erbjuds ett stort utbud i en charmfull miljö.

Trygghet, säkerhet

"En medveten ljussättning i innerstaden ger en tryggare atmosfär och säkrare promenadstråk. Vissa parker bör åtgärdas. Nya anläggningar och byggnader utformas med särskild uppmärksamhet på människors trygghet och säkerhet."

Arbetsplatser

"Efterfrågan på lokalytor för besöksintensiva arbetsplatser, handel och service bör styra vid ny planering."

Infrastruktur

"En förtätning av staden skapar minskade behov av bilkörning inom innerstaden. Genom att erbjuda lättillgänglig parkering i anslutning till stadskärna kan man minska onödig rundkörning"

Mötesplatser o stadsliv

"Det offentliga rummet är utformat så att staden upplevs som inbjudande med ytor som uppmanar till spontana möten".

Stadens funktion och uttryck

"En levande stad är i ständig förändring, men alltid igenkänningsbar. Varbergs styrka är att staden lyckats med konststycket att utvecklas till en modern stad utan att tappa sin själ. Rumsliga och arkitektoniska kvalitéer är viktiga för upplevelsen av staden."...."Stadsdelarnas olika kvalitéer har förstärkts och det finns en öppenhet för modern arkitektur. Där det är lämpligt byggs det lite högre , lite djärvare, med en arkitektur som speglar vår tid. Arkitektonisk kvalitet bör präglade varje nytt byggprojekt".

SLUTSATS

Den nya byggnaden bidrar med sin utformning till dynamik och framåtblickande, och värnar med sin placering om stadens position som en av Sveriges främsta turistorter. Med möjligheten att hyra ut konferensrum till extern verksamhet samt en mindre caféfunktion, bidrar denna också till en levande mötesplats.

Den valda tomten utgör en tydlig entré och fångar upp besökande bilister med en generös parkeringsyta vid slutet av den väg som leder dem in till staden och minskar på så sätt onödig rundkörning. Besökaren ges ett trevligt och välkomnande bemötande och denne får lätt att orientera sig utifrån den nya positionen, vilket ger intrycket av en serviceinriktad och lättillgänglig stad som uppmanar till spontana möten.

Byggnadens rundade utformning hjälper till att skapa ett tryggare och säkrare promenadstråk eftersom det är svårt för någon att gömma sig bakom ett rundat hörn och därmed utgöra ett potentiellt hot. I kombination med belysning och främjande aktiviteter skapas förutsättningar för ett tryggare stadsrum även under de mörka timmarna på året.

Kanske kan man också jämförelsevis våga påstå att arkitekturen är något djärvare samt speglar vår tid utan att ge avkall på arkitektoniska och rumsliga kvalitéer i stadsrummet.

Referenser

Kartor/ ritningar

Sverige karta: www2.historia.su.se

Varbergs besökskarta och shoppingguide 2011

Broschyr "Framtidsvision Varberg 2015"

www.varberg.se

Varbergs stadsbyggnadskontor

Lindebergs fastigheter AB

www.marknadvarberg.se

Text/ bilder

Wikipedia

Broschyr "Framtidsvision Varberg 2015"

Google earth

Eget bildarkiv

Egna skisser

Ripplesonreality.blogspot.com.

EUROPAN 8 - European urbanity and strategic projects, www.arkitekt.se/s18864

<http://globalstarglass.en.made-in-china.com/>

www.varberg.se

www.marknadvarberg.se

Bilagor

Varbergsposten

Bilagor

"BÄSTA PLATSEN"

Marknad Varberg har länge varit i behov av nya lokaler. 2004 ritade arkitekt Jörgen Ehn ett förslag till en ny byggnad på samma tomt men kommunen har förhållit sig tveksam till placeringen sedan dess. Man har bl a varit orolig för att siktlinjen ner mot hamnen skulle komma att påverkas och att träd eller antal parkeringsplatser skulle försvinna. Det är troligt att man vill avvakta med att fatta beslut p g a den omvandling av staden som kommer att ske i och med att järnvägen kommer att läggas under mark. Men platsen kommer med alla sannolikhet alltid att besökas av turister. De kommer även fortsättningsvis undvika att passera denna nod till tomt om de vill besöka fästningen som är den stora huvudattraktionen, eller de badinstanser som staden är känd för. Det är helt enkelt den perfekta platsen för att välkomna besökare och nyföretagare till staden.

- Byggnaden stakar upp stråket och skapar fond mot parkeringsplatsen.
- Ökar aktivitetsflödet.
- Skapar mötesplats och vilorum och minskar därmed upplevelsen av långa avstånd.
- Förstärker rums- och parkkänslan.
- Alla befintliga träd bevaras.
- Siktlinjen ner mot hamnen, i den mån man kan se något för alla träd och bilar, hålls öppen.
- Avlastar trafiken i stadskärnan.
- Levandegör ett mellanrum i staden.

Tack till

Sigrid Östlund
Inger-Liise Syversen
Göran Lindeberg
Bibi Lindeberg
Marknad Varberg
Varbergs Turistbyrå
Varbergs Stadsbyggnadskontor
Lisa Kejonen
William Westin
Farnaz Akbar
Sarah Za
Camille Havel
Marcus Bremholt
Malin Stengård
Peter Dahlerstedt
Per Berntsen
Catarina Dyrssen
Peter Lindberg
Lennart Rönndahl
Susanne Grill
Philip Söderberg Skog
Adrian Söderberg Skog
Oscar Söderberg Skog
Christian Söderberg
Övrig familj och vänner som på olika sätt har
hjälpt, uppmuntrat och stöttat.

Reflektion

Den här arbetet har varit lärorik på många sätt. Jag har haft turen att få ge mig i kast med en beställare av ett verkligt projekt och har därigenom bl a fått erfara hur de många olika övervägandena från lika många aktörer kan leda till en ganska lång process i sammanhanget. Förhoppningsvis har detta förslag bidragit till ett vidgat synsätt kring möjliga arkitektoniska uttryck samt platsens lämplighet. Det har varit intressant att notera vikten av en klar och tydlig kommunikation vilket inte alltid är en självklarhet när olika aktörer utgår från sina kunskapsområden, visioner, idéer och önskemål. Kommunen värnar om staden som helhet och dess framtida utformning. Beställaren och brukaren har sina perspektiv och funktionella behov ur både personal- och besökshänseende. Det är lätt att prata förbi varandra. Det hade varit intressant och lärorikt att få följa ett projekt som detta från idé till färdig byggnad och se hur slutresultatet formas av ovanstående faktorer.